

6

Het apostelconvent van de 21ste eeuw

In deze meditatie wil ik nadenken over de vergadering in Jeruzalem, een overbekend gedeelte in Handelingen 15. Het wordt ook wel het apostelconvent genoemd. Ik wil proberen de betekenis ervan door te trekken naar onze tijd.

De vier bepalingen

De uitslag van het apostelconvent betreft vier bepalingen die in een brief worden opgeschreven om te worden rondgestuurd in de gemeenten. Dit staat er in de brief:

*Want het heeft de Heilige Geest en ons goed gedacht u verder geen last op te leggen dan **deze noodzakelijke dingen**: dat u zich onthoudt van afgodenoffers, van bloed, van het verstikte en van hoererij. Als u zich ver van deze dingen houdt, zult u juist handelen. Vaarwel. (Hand.15:28-29)*

In ieder geval wordt hier duidelijk dat de vier bepalingen noodzakelijke dingen betreffen want dat staat er.

Vragen

Wat betekenen toch die vier punten waar de apostelen over vielen? Ik, als heiden, heb daar best wel wat vragen over. Die vier bepalingen lijken mij zo willekeurig, zo uit de lucht gegrepen. Alsof de apostelen door middel van ‘ezeltje prik’ er gewoon vier hebben genomen. Natuurlijk is dat niet zo, maar op mij, als westerse christen, komt het wel zo over. Waarom toch die vier, terwijl er zoveel andere bepalingen zijn?

Vervangen zij de hele Tora?

De gehele wet van God, de Tora genoemd, telt vele bepalingen, 613 om precies te zijn. Stel dat deze vier bepalingen de enige zijn van de totale Tora dat nog rest, dan is het voor mij abracadabra. Enig begrip over de zingeving van deze keus is ver te zoeken. Ik begrijp dat ik geen verstikt vlees mag eten, maar wel onrein vlees. Ik mag geen ontucht plegen. Dat is duidelijk want hoererij is één van de vier bepalingen. Maar mag ik wel liegen dan, want dat staat er niet bij? En een bank beroven? Een verbod op inbreken staat er ook niet bij. Zou misdaad dan toch door de beugel kunnen?

Natuurlijk chargeer ik hier. We beseffen allemaal dat dit niet klopt. Maar ... als je de vier bepalingen *werkelijk* ziet als het enige wat overgebleven is van de hele wet van God, dan is het niet vreemd wat ik zojuist schetste. Elke logica zou ontbreken.

De interpretatie dat de vier bepalingen de hele Tora zouden vervangen, moeten we echt wegstrepen.

Het is een onmogelijke optie.

Kerkgeschiedenis

Ik kan echter niet ontkennen dat veel gelovigen door de eeuwen heen wel zo met de uitslag van het apostelconvent zijn omgegaan. Aan de apostolische brief wordt moedig vastgehouden als vaandel en bewijs dat de rest van de Tora voor de heidenen niet relevant is. En als we eerlijk zijn, hebben we zelfs deze vier resterende regels niet echt serieus genomen. Ik heb nog nooit een prediker of dominee zijn gemeenteleden horen waarschuwen voor wild, wat meestal verstikt vlees is. Het is niet eens een punt van discussie. En zou halalvlees eventueel niet onder afgodenvlees vallen? Als de vier bepalingen werkelijk voor de gelovigen onder de heidenen zouden gelden, op ons dus, dan zou er toch op z'n minst discussie moeten zijn over wat er tegenwoordig onder of-fervlees of het verstikte zou kunnen vallen. Niets van dit alles.

Nee, je kunt niet stellen dat christenen de uitkomst van het apostelconvent serieus nemen. Ze gaan er erg nonchalant mee om.

Context en cultuur

Eigenlijk begrijp ik dat wel. De bepalingen zeggen ons zo weinig. We zien de zin er niet van in. Ergens in ons achterhoofd hebben we het vermoeden dat de bepalingen cultuurgebonden zijn voor het leven van de eerste gemeenten. We vermoeden dat ze niet op ons slaan en daarom voelen we ons niet aangesproken.

Ik ga een heel eind mee met deze redenatie, maar niet helemaal. Ten diepste waren de bepalingen ook cultuurgebonden. Voor de eerste gemeenten waren ze uiterst relevant. Het waren precies de juiste. Ze legden de vinger op de gevoelige plek, want daar schuurde het. Een korte uitleg is op zijn plaats.

Culturele zonden van de Griek

De Griekse cultuur kende vele gewoonten die niet als zonden werden gelabeld omdat zij niet bekend waren met Gods wet. Voor de Griekse wetgeving was het allemaal prima. Ik introduceer hier het begrip culturele zonden. Het zijn zonden die in de cultuur zitten ingebakken, door iedereen worden bedreven en als volkomen normaal worden beschouwd. Je zou het ook maatschappelijke zonden kunnen noemen, zonden die verbonden zijn met het reilen en zeilen van de maatschappij en niemand herkent het als zijnde 'zondig'.

Zo hadden mannen omgang met tempelprostituees om daarmee voorspoed af te dingen voor hun werk en gezin. Ook bezocht de Griek diensten waarin hun afgoden werden aanbeden. Daarbij werd geofferd, vlees gegeten en een soort avondmaal gehouden. Paulus verwijst naar dit afgodische avondmaal. Hij noemt het de tafel van de demonen:

*U kunt niet de drinkbeker van de Heere drinken én de drinkbeker van de demonen. U kunt niet deelhebben aan de **tafel van de Heere** én aan de **tafel van de demonen**. (1Kor.10:21)*

De vier genoemde punten van het apostelconvent zijn dus heel relevant! Op die punten gingen de heidenen massaal mank zonder zich schuldig te voelen, laat staan zondig. Het waren blinde vlekken op het netvlies van de gelovigen.

Culturele zonden zijn blinde vlekken op het netvlies van gelovigen.

Alleen in Gods licht is te zien dat het zonden zijn. Er is als het ware openbaring nodig om deze gewoonten het etiket 'zonde' te geven. De vier bepalingen zijn het antwoord op de belangrijkste culturele zonden van de Griekse cultuur. Het zijn actiepunten! De tot geloof gekomen heidenen moesten met deze gewoonten zo snel mogelijk breken. De vier punten zijn beslist niet de enige zonden van de Griekse beschaving geweest, maar wel zonden met de grootste impact die per direct aangepakt moesten worden.

Het avondmaal

Als je deze gewoonten bleef doen, kon je niet meedoen aan het avondmaal van de Heere. Dat lazten we zojuist. Zodra je deelneemt aan het avondmaal, heb je deel aan de Heer Jezus zelf. Je komt dan in de cirkel van de Heilige. Dan lichten zonden extra op en wegen zwaarder. Misbruik bij het avondmaal kan ons schaden. Daarom is waarschuwen op zijn plaats. De vier bepalingen zijn dus in ieder geval bedoeld als voorwaarden om deel te hebben aan de tafel van de Heere.

Het apostelconvent van de 21ste eeuw

Dat wij ons niet persoonlijk aangesproken voelen door de uitslag van het convent heeft dus alles te maken met het feit dat onze maatschappij anders is. Elke cultuur heeft zijn eigen culturele zonden en dat zijn wellicht andere dan die van de eerste gemeenten. In plaats van ons te distantieren van de uitslag van de Jeruzalem vergadering, moeten we ons juist afvragen wat er mis is in onze westerse cultuur. Alhoewel ik meen dat christenen de vier

bepalingen wel serieus moeten overwegen, denk ik dat onze cultuur andere maatschappelijke zonden heeft.

Een apostolische brief aan ons

Stel nu eens dat er opnieuw een vergadering zou zijn in Jeruzalem, een 2^e apostelconvent. Maar nu staat niet de Griekse cultuur van toen ter discussie maar de westerse cultuur van nu. De Grieken van toen hadden vier noodzakelijke bepalingen nodig.

- Hoelang zou ons lijstje zijn?
- Welke bepalingen zouden er voor ons uitrollen?
- Aan welke verkeerde elementen uit onze westerse cultuur doen christenen massaal mee?
- Welke elementen heeft het christendom omarmd en zitten verankerd in de godsdienst? of
- Welke elementen ontbreken juist in de christelijke cultuur die er eigenlijk wel in thuishoren?

Kortom: Wat zouden de apostelen aan ons schrijven?

Zelfreflectie

Ik weet dat er lef voor nodig is om je eigen cultuur te laten beschijnen door de lamp van God. Wat vindt u van de gedachte dat we misschien met z'n allen gewoonten erop nahouden die we heel normaal en legitiem vinden, terwijl God ze zondig vindt? Zou u dat dan willen weten of liever niet? Zouden de apostelen ons de noodzakelijke dingen mogen schrijven of liever niet? Ik wil de pen van de apostelen nu niet vasthouden. Ik prikkel slechts uw denken. Ik geloof in het werk van de heilige Geest. Die is mans genoeg om gelovigen te overtuigen van het noodzakelijke. Zo wordt het apostelconvent toch nog actueel.

Het apostelconvent is een oproep de eigen cultuur te onderzoeken op de ergste misstanden die het naderen tot God in de weg staan.

Vragen voor gesprek en verdere studie

1. Was u bekend met dit gedeelte in Handelingen 15? Was u op de hoogte van deze vergadering en de rondzendbrief aan de gemeenten?

.....
.....

2. Weet u hoe uw kerk deze rondzendbrief van de apostelen interpreteert? Hoort u er wel eens wat over in een preek? Hoe serieus neemt uw kerk de inhoud van de brief?

.....
.....
.....
.....

3. Wist u dat het meeste wild verstikt vlees is? Is dat een probleem voor u? Eet u wel eens bloedworst? Is dat een probleem voor u? Heeft u wel eens nagedacht over Halalvlees? Zou dat afgoden-vlees kunnen zijn?

.....
.....
.....
.....
.....

4. De directe aanleiding voor de vergadering vind je niet terug in de rondzendbrief. Er was fikse ruzie over één bepaling. Dat lees je in Hand.15:1-2 & 5. Welke bepaling is dat?

.....

5. Vroeger waren in Nederland dingen strafbaar die nu normaal en legitiem zijn. Bijvoorbeeld overspel. Dat was vroeger hier strafbaar, nu niet meer. Kunt u meer voorbeelden bedenken?

.....

.....

.....

6. Kunt u Nederlandse normen en waarden benoemen die tegen Gods wet ingaan?

.....

.....

.....

.....

7. Kunt u Nederlandse gewoonten noemen die tegen Gods wet ingaan?

.....

.....

.....

.....

8. Zijn er in uw kerk misstanden die nodig moeten ophouden op grond van uw geloofsovertuiging? Zaken waar, in uw optiek, de apostelen over zouden vallen.

.....
.....
.....
.....

9. 1Kor.10:21. noemt zaken in het leven van een gelovige die maken dat iemand echt niet aan het avondmaal kan. Welke zijn dat? Heeft u zelf wel eens voorbij laten gaan? En was dat naderhand terecht?

.....
.....
.....
.....

10. Stel dat u, als gelovige, gewoonten heeft die echt zondig zijn, zou u dat dan willen weten?

.....

